

מדיני ומנהגי תשעת הימים

ימי תשעת הימים

יו"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

'משא ומתן' ו'בניין של שמחה'

- החל מר"ח מנחם-אב ועד חצות היום של י' מנחם אב, ממעטים בעשיית דברים הגורמים לשמחה כגון רכישת תכשיטים, כלי כסף, בגדים חשובים, או הפצים שכל מטרתם היא הנאה בעלמא. אך מותר לעבוד ולעשות מסחר בתשעת הימים. חתן וכלה ובני משפחתם הקרובה, מותרים לקנות בגדים לצורך חתונה שתתקיים מיד לאחר תשעה באב.
- אין לבנות בניין שכל מטרתו היא הרחבה והנאה. אמנם אם בונה הרחבה לביתו מפני הצפיפות וכדומה, מותר לבצע תיקונים הנצרכים לתפקודו השוטף של הבית, כגון תיקוני סתימות, נזילות, סיוד קירות מלוכלכים וכדומה. אין להקים גינות נוי ולנטוע עצים חדשים בתשעת הימים.
- מי שיש לו דין עם נכרי, ישתמט ממנו בחודש אב.

כביסה וגיהוץ

- אין מכבסים בגדים בתשעת הימים, ואף אין חופפים את הפאה, וכן אין מצחצחים את הנעליים.
- בשעת הדחק, כגון הקם מאבלו ר"ל לאחר ר"ח מנחם-אב, מותר לו לכבס בגדיו לצורך הימים שעד תשעה באב.
- בגדי ילדים קטנים המטנפים בגדיהם בקביעות, וכן בגדים שהתלכלכו בעת הבישולים או כתוצאה מהטיפול בילדים קטנים והאכלתם, ואין בגדים אחרים להחלפה – מותר לכבסם, ויש שהתירו זאת אף לצורך ילדים גדולים. כאשר מכבסים בגדים אלו אסור להוסיף עליהם בגדים נוספים ולכבסם יחד.
- אסור למסור בגדים למכבסה ואפילו היא בבעלות נכרית, אך אם מסרם לפני ר"ח, מותר לקחתם חזרה בתשעת הימים אף אם כיבסו בתשעת הימים.
- בגד שהתלכלך בתשעת הימים יש אומרים שאין להשרות אותו במים בכדי להקל על כביסתו לאחר התענית (ויש מקילים בזה), ואפילו בבגדי תינוקות אסור לעשות זאת אם אין לו בו צורך מדי. אולם אם נוצר בבגד כתם שעלול לקלקל את הבגד באם לא יטפלו בו מידית, מותר להתיז על הכתם חומר המונע את ספיגתו בבגד, או לנקותו על ידי מים. אך יעשה זאת רק על הכתם, ולא יכבסו עד אחר תשעה באב. ואבק שדבק בבגד ניתן לנערו בתשעת הימים, אך ללא מים.

בגדים מכובסים

- אין לובשים בגדים מכובסים שלא לבשם עדיין לאחר שכובסו. ולכן יש ללבוש לפני ראש-חודש לזמן מה (חצי שעה) את כל הבגדים המכובסים שעומדים ללבוש במשך תשעת הימים, ומי שלא הספיק לעשות זאת יניחם לזמן-מה על הרצפה, ואח"כ רשאי ללבשם. אך לכבוד שבת מותר ללבוש בגדים מכובסים שלא לבשם עדיין לאחר כביסתם.
- איסור לבישת בגדים מכובסים הוא בבגדים החיצוניים כגון חולצות ומכנסיים, שמלות וחצאיות, אך לא בבגדים התחתונים כלבנים וגרביים, שכן בגדים אלו סופגים זיעה ואי החלפתם מסבה צער רב, ועל כן אף בימות החול מותר להחליפם בבגדים מכובסים. כמו כן אין להציע את המיטות במצעים מכובסים (גם לא לכבוד שבת), אלא אם כן התלכלכו מזיעה וכדומה. וכן מותר להחליף סדינים ומצעי מיטה בעבור אורחים שבאו בתשעת הימים (אבל האורחים עצמם יניחו אותם לזמן מה על הרצפה).

<p>• רחיצה של תענוג אסורה בימי תשעת הימים, ועל כן בימים אלו אסור ללכת לים או לבריכה לשם שחייה. אך רחיצה להעביר הזוהמה מותרת אפילו במים חמים, אלא שיעשה זאת באופן שאינו מתענג מהרחיצה, ויסתפק ברחיצה המינימלית להעברת הזוהמה. וכן תינוקות וילדים בגילאים בהם הם מתלכלכים תדיר, וכן ילדים קטנים שרגילים לרחצם בכל יום, מותר לרחצם בימי תשעת הימים, כיוון שאין זו רחיצת תענוג אלא רחיצה לשם העברת הזוהמה. וכן הצריכים להתרחץ לצורך רפואי או צורך הלכתי, יכולים להתרחץ כדרכם גם בימי תשעת הימים כיוון שרוחצים הם מפני הצורך ולא לשם תענוג. כמו כן טבילה במקווה מותרת, וכן הרוחץ בכל ערב שבת מותר לרחוץ בחמין ראשו, פניו, ידיו ורגליו לשבת, והמנהג להקל לרחוץ כרגיל.</p>	<p>רחיצה</p>
<p>• אין אוכלים בשר ואין שותים יין בכל "תשעת הימים"; ולגבי שתיית יין בהבדלה, יש הנוהגים שתמיד שותה המבדיל כדרכו ולא נותן לקטן.</p> <p>• סעודת ברית מילה ופדיון הבן: אוכלים בשר ושותים יין, אלא שבשנים שתשעה באב חל באמצע השבוע מגבילים את המשתתפים למניין מצומצם בשבוע שחל בו ת"ב,</p> <p>• ואם אין זה בשבוע שחל בו תשעה באב - כל בעלי השמחה מותרים לאכול בשר ולשתות יין, וכן רעיו וידידיו של בעל השמחה, דהיינו אלו שבדרך כלל משתתפים באירועיו של בעל השמחה - מותרים אף הם לאכול בשר.</p>	<p>בשר ויין</p>
<p>• בדורנו עורר הרבי על חשיבות הלמוד בימי בין המצרים בחלקי התורה העוסקים בגאולה ובבנין בית-המקדש. כמו כן הורה הרבי אף להרבות בימים אלה בהתחזקות באהבת ישראל, וכן במתן צדקה והוספה בלימוד התורה בכלל ובפרט בפנימיות התורה ובלמוד הלכות תשעת הימים, בכדי להחיש את היעוד: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". וכן להרבות בשמחה באופן המותר בימים אלו. והחל מראש-חודש מנחם-אב עד תשעה במנחם-אב עורר הרבי על עריכת "סיומים" על מסכתות בש"ס (וכן בי' אב ועד ט"ו באב), כדי להרבות בשמחה על-פי התורה.</p>	<p>מהוראות הרבי</p>

מקורות: תענית כט, א-ב; טוש"ע ונ"כ או"ח סתקנ"א. התוועדויות תשמ"ז ח"ד ע' 8-57; תשמ"ח ח"ד ע' 78, 91, 108; תשמ"ט ח"ד ע' 38; וראה לקו"ש חל"ד ע' 9-228; סה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 733. פסק"ת סתקנ"א. נטע"ג בין המצרים ח"א פכ"ז ואילך. וראה בהרחבה "הלכה למעשה - בין המצרים" בהוצאת מכון הלכה חב"ד פי"ז.